

وضعیت سواد اطلاعاتی و عوامل مؤثر بر آن در میان کتابداران و اطلاع رسانی

کتابخانه های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

علیرضا رحیمی^۱، صادق الماسی^۲، محمد جواد آل مختار^۳

چکیده

مقدمه: با توجه به این واقعیت که در عصر حاضر، آگاهی از مهارت های ارزیابی، بازیابی و سازماندهی اطلاعات کمک فراوانی به کتابداران در جهت رفع نیازهای اطلاعاتی مراجعان می نماید، این سوال به ذهن خطور می کند که کتابداران جامعه ی هدف با مهارت های بازیابی و تجزیه و تحلیل اطلاعات برای رسیدن به پاسخ مطلوب، تا چه میزان آشنایی دارند و تا چه اندازه از ابزارهای بازیابی اطلاعات برای رفع نیاز مراجع کنندگان استفاده می نمایند. مقاله ی حاضر محصول یک تحقیق در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می باشد که با تلاش همکاران توانسته است به گونه ای عملیاتی مفهوم سواد اطلاعاتی و عوامل مؤثر بر آن را در نزد کتابداران و اطلاع رسانی حوزه ی علوم پزشکی بیان نماید.

روش بررسی: در یک مطالعه ی توصیفی - مقطعی ۳۹ نفر از کتابداران کتابخانه های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به وسیله ی پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه از نظر اعتبار و پایایی مورد تایید قرار گرفت. تحلیل یافته ها به کمک نرم افزار آماری SPSS و با استفاده از آمارهای توصیفی صورت گرفت.

یافته ها: نتایج به دست آمده نشان داد که آگاهی کتابداران از نیازهای اطلاعاتی جامعه ی تحت پوشش خود در سطح مطلوبی بود. از طرفی میزان شناخت آنان از منابع اطلاعاتی مورد نیاز جامعه ی تحت پوشش، در حد متوسط و میزان آگاهی کتابداران از تکنیک های مختلف جستجو و بازیابی اطلاعات سطح خوبی را نشان داد. یکی از دلایل، همان آموزشی بود که کتابداران برای آن اهمیت بسیار زیادی قائل شده بودند. همچنین آمار، نشانگر سطح بسیار ضعیف تکنیکی کتابداران در مورد شیوه های مختلف دسترسی به اطلاعات بود.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج موجود، کتابداران مهم ترین عوامل تاثیر گذار بر سطح سواد اطلاعاتی خود را به ترتیب آموزش به خصوص در قالب دوره های ضمن خدمت، عوامل محیطی و دیدگاه علمی مدیران مراکز خود دانسته بودند، که در راستای این هدف برنامه ریزی بهتر و زمینه سازی مناسب، به خصوص در ایجاد بستر مناسب آموزشی و عوامل محیطی (سخت افزاری و نرم افزاری و ...) برای کتابخانه ها و کتابداران از سوی مسؤولان لازم است.

واژه های کلیدی: آگاهی - کتابداران - مدیریت اطلاعات - کتابخانه های پزشکی - کتابداری و اطلاع رسانی

پذیرش مقاله: ۸۴/۹/۶

اصلاح نهایی: ۸۴/۹/۳

وصول مقاله: ۸۴/۷/۲۰

مقدمه

از طرفی امروزه با از بین رفتن مرزهای جغرافیایی جهت دستیابی به اطلاعات علمی، اشتیاق وصف ناپذیر پژوهشگران و محققان برای رسیدن به اطلاعات مورد نیاز، چندین برابر شده است. از طرف دیگر حجم

دانش (Knowledge)، نگرش (Attitude) و عملکرد (Practice) سه عنصر مؤثر در ایجاد هر پدیده و فرآیند کاری می باشد؛ به عبارتی دانش افراد در ایجاد نگرش نسبت به فرایند عملیاتی مربوط، نقش کلیدی دارد و در نهایت منجر به عملکرد آنها می شود. فرایند کتابداری نیز از این مقوله جدا نیست و دانش کتابداران در نوع نگرش و نحوه ارائه ی خدمات آنها مؤثر است.

۱. مربی گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

اصفهان (نویسنده مسؤل) Email: rahimi@mng.mui.ac.ir

۲. کارشناس کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

اصفهان

۳. کارشناس کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان